

چکیده

مقدمه

هدف اصلی پایگاه‌های اطلاعاتی، در اختیار قرار دادن اطلاعات در کمترین زمان به بهترین نحو ممکن به کاربران می‌باشد. به این منظور صفحات وب آن‌ها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که بتوانند این فرآیند را برای کاربران مطلوب ساخته و آنان را به استفاده دوباره از پایگاه تشویق نمایند، به‌عبارت دیگر صفحات وب پایگاه‌ها باید کاربرپذیر باشند. لذا ارزیابی‌های مداوم و بازنگری‌های موثر، برای رسیدن به این هدف امری ضروری است. هدف مطالعه حاضر بررسی میزان همخوانی صفحات وب پایگاه‌های ISI، ISC و Scopus با معیارهای کاربرپذیری نیلسن و به‌دست‌آوردن نقاط قوت و ضعف موجود در طراحی آن‌ها می‌باشد.

روش انجام کار

در این پژوهش به منظور ارزیابی صفحات وب پایگاه‌های مورد بررسی، از روش مکاشفه‌ای^۱ استفاده شد. در این پژوهش پنج نفر از متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی که با این پایگاه‌ها آشنایی داشته و از سطح زبان انگلیسی مطلوبی برخوردار بودند، به‌عنوان ارزیاب، چک‌لیست تعدیل شده نیلسن را تکمیل نمودند. این افراد همچنین به کمک یک معیار درجه‌بندی چهار سطحی (نمره یک تا چهار) شدت مشکلات یافت شده برای هر مولفه را مورد ارزیابی قرار دادند. داده‌های به‌دست آمده با محاسبه میانگین نمرات اختصاص داده شده به مولفه‌ها و معیارها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

از بین ۱۰ معیار اصلی کاربرپذیری مورد مطالعه، پایگاه ISC در پنج معیار دارای وضعیت مطلوب، در چهار معیار دارای وضعیت نسبتاً مطلوب و در یک معیار دارای وضعیت نامطلوب می‌باشد و میانگین درجه‌شدت

مشکلات برای کل پایگاه ۱/۰۳۹ بدست آمده است. در حالی که دو پایگاه ISI و Scopus در تمامی معیارها موفق به کسب وضعیت مطلوب گردیده و به میانگین درجه شدت مشکلات برای آنها به ترتیب ۰/۱۶۷ و ۰/۰۹۲ محاسبه شد.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش موید آن است که از میان سه پایگاه مورد پژوهش پایگاه Scopus از نظر معیارهای کاربردپذیری از کمترین درجه شدت مشکلات برخوردار است و پایگاه ISC از این جهت بیشترین درجه شدت مشکلات را داراست.

با دقت در نتایج پژوهش مشهود است که هر سه پایگاه به جز در معیار طراحی ساده و زیبا در سایر معیارها به بازنگری و اصلاح نیاز دارند. لذا ارزیابی‌های مداوم به منظور کاربردپذیر ساختن هرچه بیشتر پایگاه‌ها توسط مدیران و طراحان وبسایت‌ها اجتناب‌ناپذیر است و باید بصورت برنامه‌های مستمر کوتاه‌مدت و بلندمدت اجرا شود.

کلیدواژه ها

پایگاه اطلاعاتی، کاربردپذیری، رابط کاربر، ارزیابی مکاشفه‌ای، صفحات وب